

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden pénteken legalább egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 4 frt, félévre 2 frttal fizethetnek elő, negyedéves előfizetés el nem fogadtatik.

Pénz- és értékküldemények az ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ (Dr. Hintz György, e. pénztárnokhoz), a lap szellemi részét illető közlemények az ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ (Gamauf Vilmos, e. titkárhoz) czimzendők.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Lapfelügyelő bizottság: Paget János elnök; Berde Áron, b. Huszár Sándor, Mina János, Szabó Samu, Szentgyörgyi József.

Írtsuk a kártékony rovarokat.

Mindiakább közelg a kikelet, midőn a természettel a kártékony rovarok is új életre ébredvén, kibujnak téli rejtekökből, a gazda nem csekély bosszujára.

Egyik a legkártékonyabb ezen rovarok közül a galagonya özöndék — *Papilio Crataegi* vel *Pontia Crat.*

Ki ne ismerné a június, július hónapokban se-regesen röpködő, fekete idegekkel hálózott s kerekített fehér szárnyu nappali lepét, mely alig hogy bábját karsu potrohával odahagyja, párosul s a petér 140—200 sárga petéit a falevelek felszínére helyzi. — A kikelés ideje felé a peték szürkés színűek lesznek; ekkor csakhamar ki is bujnak — július augusztusban — a fekete fejű hernyócskák s társulva egy vagy több falevelet selyemszerű szálakkal összehuzván, a zöld leveleket felemészti. Így folytatják munkájukat levélről levélre, míg nem a hidegebb éjszakák békövetkeznek, midőn ugyancsak társaságban behálózzák magukat a falevélen. Ezen téli szállásban minden egyes hernyó külön helyet választ ki magának, új szövetbe burkolódzik és téli álomba szenderül. A legnagyobb hideg sem árt neki.

Télen és tavasszal a midőn gyümölcsfáink még kopaszak, látjuk rajta kalimpázni a több kevesebb összezsugorodott leveleket, melyek gyapjas szálacskákkal az ághegyekre meglehetősen szilárdan

kötve vannak; ezek azon hernyó tanyák, melyeket tüzzel vassal pusztítani kell, hogy ha gyümölcsfáinkat zöld pompájukban diszelegni látni s annak gyümölcsét élvezni akarjuk.

Ha felbontjuk ezen össze szótt-font száraz leveleket, vagy apró barna, fekete fejű szőrös hernyókat találunk bennök; vagy pedig üresek. Ez utóbbi esetben jó barátunk a czinege kilakmározta a télen. — Tiltsuk el a czinege csapdáját. — A szerint, a mint korán vagy későn tavaszodik, jön ki előbb vagy utóbb — többnyire április elején — téli rejtekekből a hernyó. Eleinte szomorúan bágyadtan s egyenként csuszkal, de csakhamar felvidulván, társulva a fakadó virág vagy levélbimbókon, nem különben az éji szállásul ujjalag összehuzott levelecskék közt elbujva, a nap melegebb szakában a közelükben levő virágok és levelekből mohón vendégeskednek. Esős rosz időben és éjjel gyűlhelyükre vonulnak. Párszori vedlés után gyorsan nőnek, ekkor a hernyók szenyves-barna színűek, keskeny sötét barna hátesikkal, jobbról és balról egy-egy szélesebb oldal-cikkal. Falánkok, pusztitnak minden zöldet, gyakran egész fasorokat koppasztanak le úgy, hogy a fák seprűkaróhoz lesznek hasonlók. Május végén, illetőleg június elején a hernyók kinöttek, ekkor a helyben nem is sokat válogatva, majd kerítésen, egy kis ágacsán, majd tuskén, bokron fatörzsön sat. bebábozzák magukat. — Szögletes bábja, mely fehérsárga alap-

szinü, fekete petyekkel s vonalokkal tarkázott, melyből 2 hét múlva a fent leírt lepe előtűnik s repkedve teszi látogatását az általa hernyókorban már lelevelezett gyümölcsfák megmaradt virágain, felkeresi a disz- a konyhakertek és mezők virágait, de kedveli a herefélék himporát is. Gyakran úgy elszaporodik — mint a mult évben is — hogy utakat, árk-partokat, pocsolya-széleket — hol a nyirkos talajon szomját enyhíti — mint a hó lepi el. — Ez időben történik az új párosodás.

Valamint hernyója a bebábozásnál helyben, úgy petérje a peték lerakásánál a fanemben, nem sokat válogat, mégis legsűrűbben keresi fel a galagonya bokrot — honnan nevét nyerte — a kőkényt, nospolyát, alma, körte, de kiválólag a szilvafát, a zelnicze megyet stb. — Nagyon ritkán fordul elő az őszi barackon és a mandulán s talán soha sem a diófán. — Állítólag némely erdei fákön is fészkel néha.

Gyakran egy sajátságos betegség folytán nagyon megfogynak, egy-egy fészekből nem ritkán csak 2—5, de többnyire 10—17 hernyó bujik elő.

Szorgalmas pusztítója e kártékony rovarnak a közönséges és vörös lábu fűrkész (Ichneumon), mely petéit rovarok — különösen a nappali lepék — alakjaiba, bábjaiba rakja s ezáltal okozza azok vesztét. Kevesbiti még a hangya, némely darázs és a futonc (carabus). Télen a fűrgé czinege szorgalmasan fejtegeti a levélbe göngyölt hernyókat, nyáron pedig a kakuk, veréb s több más éneklők kedvencz tápláléka a kövér hernyó. Azonban legtömegesebben pusztíthatjuk mi magunk főképp most, ha nem várjuk be azon időt, midőn felmelegszik s téli tanyáját elhagyja, hanem szorgalmasan leszedjük gyümölcsfáinkról, kerítésről — sövényről az említett göngyölt száraz leveleket s elégetjük. A kimásozott hernyó pusztítása már sokkal több nehézséggel jár, de kénnel lehet füstölteni őket, vagy pedig kora reggel, midőn még a hernyók éjjeli gyűllyükön rakásban vannak, ponyvára rázzuk s megsemmisítjük őket. Nyárelőn a bábjaikat szedjük, később pedig, midőn a lepék csoportosulnak — különösen alkonyat felé a málna és ribiszke bokrokon — nagyon könnyen összefogdoshatjuk a petéiket. Végre védjük az éneklő madarakat, kemény télben gondoskodjunk róluk, etessük őket, hogy a kárté-

köny rovarok pusztítása körül tett hasznos fáradozásait — ha bár kis részben — megháláljuk.

(Gyakorlati mezőgazda.)

Champion kombinált arató és kaszáló gép.

Ma holnap elkezdődvén a mezei munka, nem mulaszthatom el gazdatársaimnak ezen kétkerekű arató és kaszáló gépet, mely Friedländer és Franknál Bécsben féle évi fizetési határidővel ötszáz frtért kapható, kiváló figyelembe ajánlani; mert kerekeit kivéve egészen vert vasból állván, igen erős és hegyen is könnyen jár. Én két év óta négy ilyen gépet vettem, kettőt Tantson használok, hol nyáron 100 darab marhát tartok istállón, a gép egy ígás fogattal reggel 5—6-ig annyi takarmányt vág, a mennyi az összes marháknak egész napra elegendő, pedig tapasztalásból tudják gazdatársaim mennyi boszuság és vesződés van a gazdasági cselédekkel, kik gyakran csak azért éheztetik a marhát, mert állítólag nem győzik a kaszálást. Drassón is két géppel dolgoztatok, mely a mult évben levágott 600 szekér szénát és termésem nagyobb részét is learatta, Gyéresen 150 holdat csakis géppel aratok 13 év óta és ez által minden birtokomban kivívtam a napszámoktól függetlenséget, mi Erdélyben fő dolog, mert jól tudják a gazdák mennyi aggodalmon megy az ember keresztül, mikor eljön az aratás ideje és a mi ellágyult népünk összetett kezekkel nézi a birtokos kinlódását, holott a kinek gépe van, nyugodtan nézhet a szorgos munka elé, miután bárhol is könnyen kiállíthatja az ahhoz megkívántató néhány embert. Nagy előny ezen gépnél az, hogy luczernát, bükkönyt, lóherét, kaszálni való kukoriczát, rétet, széna fűvet egyaránt jól vág, csekély átváltoztatással pedig aratáskor két gép naponta legalább 15 holdat vág le, még ökrök által huzva is. Ezen felül nálam az első évi használat után az emberek réteimet annyival jobban veték ki, mint addig, hogy csupán ezen körülmény majd fele árát éri meg a gépnek. Nálunk hol a munkás csak könnyen szeret élni, de dolgozni nem akar, nagyon kívánatos volna, hogy minden gazda, kinek legalább 80 hold vetése és hozzávaló kaszálója van, megszerezze magának ezen becses gépet, mely legrosszabb esetben két év alatt egészen kifizeti magát és ellensúlyozza a napszámok tulköveteléseit. Gróf Bethlen Géza is hozatott az én ajánlatomra Szakálba két Championt, és mind ő, mind mások, kik működni látták meg voltak vele elégedve. Bármikor is, de főleg a jelenlegi szűk anyagi viszonyok között mikor a gazda főjelszava: „mindent mentől olcsóbban előállítani“ nem lehet e kitértő hasznos gépet a birtokosok figyelmébe eléggé ajánlani.

Gróf Teleki Gusztáv.

Utmutatás a Mezőség kopárainak befűtésére.

Irta: **Fekete Lajos.**

(Folytatás.)

Az ültetési helyre megérkezett csemetéket gyökereik kiszáradása ellen épúgy védjük, mint a csemetekertekben az elszállítás előtt. Sőt az ültetés közben sem kell erről megfeledkezni, mert a gyöngöd gyökérrostokat egy kis szelvény is hamar kiszáritja; azért az ültető maga is nedves moha közt, vagy oly edényben vigye magával az ültőnczöket, melynek fenekén víz van.

3. A talaj megművelése, csupasz gyökerű 1—2 éves ültőnczök számára.

Sovány, kopár és száraz helyeken erdő telepítése csak úgy sikerül, ha a talajt jó mélyen megdolgozzuk, megforgatjuk és porhanyítjuk. A fennforgó viszonyok közt nincs tehát fontosb teendőnk, mint a talajnak mély megművelése. Igaz hogy sok költségbe kerül, de csak ez biztosítja a sikert. Hogy azonban a költséget kimérljük, a talajt csak helyenként műveljük meg, nem egész terjedelmében.

A fiatal fácskák ültetésénél nem csak arról kell gondoskodnunk, hogy annak gyökerei mostani terjedelmükhöz képest jól elhelyeztessenek, hanem, hogy a gyökerek terjedésének később se álljon ellent az igen kemény, szivós föld, s annak felülete ne zárja el a levegőt, esőt és harmatot az alsóbb rétegekből. Ezt sovány talajon annyival is inkább szem előtt kell tartani, mivel itt a növénynek nagyobb területre kell kiterjesztenie gyökereit, hogy jól nőhessen, mert kisebb területen elegendő tápanyagot nem kap. Ezért az ültőncz számára nem elegendő csak akkora lyukat ásni, melybe gyökerei elférjenek, hanem mélyebbet és tágasabbat, hogy legalább néhány évig, míg erőre kap s a talaj is tán nyugvás és beárnyékolás sat. következtében jobbá válik, szabadon terjeszkedhessen gyökérzeté. Sőt a hol a talaj fekvése és a munkaerő megengedi, felette kívánatos a talajnak legalább pásztánként való teljes megművelése ültetés előtt. A részletes megművelés a talajra, fekvésre és költségekre való tekintettel különböző módon történik.

Mindenütt tehát meredek oldalokon is alkalmazható és a kevésbé költséges módok egyike az ültető gödrök kiásása és ismét betöltése. A gödrök kijelölése történhetik sinór után is, melyen minden 4 lábnyira (1,3 meter) jegy van, vagy ha ez a munkát késleltetné, szemérmék szerint, úgy, hogy a kijelölő munkás az oldal mentében előre halad, s minden második kis lépésre*) ortókapával (kapafia) a földbe vágván egy hantot felszakaszt. A sinór után való ültetésnek azon nem jelentéktelen előnye van, hogy az ültető helyeket későbbre is könnyen megtalálhatjuk, még akkor is, ha a talaj elgyomosodik; a mi az ültetvény sikerének megvizsgálását felette könnyíti és a ki-

*) Két közönséges lépést 5'-nek (158 cm) szoktak venni, de a gödröknek, a középtől középig számítva, nem volna tanácsos sovány helyen 4'-nél (126 cm) nagyobb távolságot adni.

javítás munkáját rendkívül gyorsítja. A gödrök átmérője legalább egy láb (0,3 meter) és mélysége másfél lábnyi (0,46 meter) legyen. A kiásásnál külön kell tenni legelőször a füvel és gyommal benőtt, az ásóval laposan lefeszített gyökérral átszótt hantokat, azután külön, a legfeljülről, a gödör közepéről és fenekéről kikerült földet s visszatöltésnél legalól kell tenni azon földet, a mi feljül volt s legfeljül, a mi legalól volt, hogy a föld egészen megfordíttassék s végre a lyuk alsó szélére tesszük oldalos helyen, vagy pedig délnyugoti oldalára lapályos helyen, azon gyökerektől átszótt hantokat, melyeket legelőször lefeszítettünk. E munkát porhanyó földben lehet közvetlen az ültetés előtt is végezni, de kívált kemény, szivós talajon sokkal jobb, ha őszi ültetéshez tavasszal, tavaszhoz pedig ősszel történik, hogy néhány hónapig a föld ki legyen téve a légkör hatásának. Ezen gödrök mindenikébe két ültőncz jó, mintegy 6—8"-nyi (15—20 centimet.) távolságban egymástól, ha a lyuk négyszögű, az átló irányában.

Nagyon kiélt, elvadult, keményre taposott talajon ajánlatosabb a talajnak pásztás megművelése, mint ez alább leírva van.

Költségesebb, de hatásosabb a gödrök helyett az oldalmentében, vagy lapályos helyen az utakra kivezető vagy más tekintetek által meghatározott irányban 15—18 hüvelyknyi (0,4—0,5 met.) széles és 18" (0,4—0,5 met.) mély árkok kiásása, egymástól 6 láb (2 met.) távolságban. A tavasszal való ültetéshez ezen árkokat ősszel ássuk, hogy a hóvíz a talaj mélyébe jól beszivároghasson s a fagy és levegő porhanyítsa és termékenyítse azt. Őszi ültetéshez legjobb volna egy évvel előbb kiásni azokat. A földet az árkokban ép úgy, mint az előbbi pontban leíratott, megfordítva hanyjuk vissza, a vékonyan lefejtett nagyon durva, kóróstalajtakaró kivételével, melyet lejtőkön az árok alsó felén, másutt pedig úgy helyezünk el, hogy a forró napsugaraktól a növénykének tövét védelmezze. Minthogy a föld sokkal lazábban töltetik vissza az árokba, mint eredetileg volt, egy része abból ki fog domborodni. Ezt közvetlen az ültetés előtt le kell könnyen taposni. (vagy még jobb hengerezni.) Ezen pásztákban az ültőnczök egymástól 1—1½ lábnyi (0,30—0,46 met.) távolságra jönnek.

A megművelés ekével olcsóbb, mint kézi munkával, azért a hol lehet a szántást választjuk. Az ekét nem használhatjuk, a hol az oldal nagyon meredek, nagyon köves vagy fák gyökerei által át van szöve. Az utolsó esettel a Mezőség kopárainak beerdősítésénél épen nem, a másodikkal pedig nagyon ritkán találkozunk. Vannak ugyan itt oly meredek, hol az ekét előnnyel nem használhatjuk s itt a kézzel való megműveléshez kell folyamodnunk; de van számos oly beerdősítendő terület is, melyeknek felszántása nagy nehézséggel nem jár. Ilyen helyeken legcélszerűbb lesz a talajnak részletes felszántása.

Ha a talaj már természetűl elég laza és mély, a mi a fennforgó viszonyok közt csak kivételesen fog előfordulni, akkor a következő olcsó eljárást követhetjük. Az oldal hosz-

szában vagy lapályos helyen a kiszáritó szelek elleni védelem miatt É.-Ny. D.-K. irányában közönséges könnyű ekével, vagy még jobban a két kormánydeszkával ellátott erdőekével, mely csak a talaj legfelső, gyökerekkel átszőtt rétegét forgatja két oldalra, széles, de sekély barázdákat szántunk egymástól 4—4 láb (1,2 met.) távolságra (középtől középig mérve). Azután ugyanezen barázdákat mélyen felporhanyítják a gyáloékével.*) Az ültönczök ezen megporhanyított barázdákban egymástól 2—3 láb (1 1/2 met.) távolságban állhatnak.

Az olcsóbb talajmegmivélési módok közé tartozik az is, hogy közönséges, de erős mezei ekével egymás mellett 3—4 barázdát szántunk 6—8" (15—20 centimet.) mélyen, a 8—9" (20—24 centimet.) széles hantokat egymás mellé kiforgatva. Ugyanily mintegy 2 1/2—3' (vagyis 0,8 met.) széles pászták szántatlanul hagyatnak. Legjobb ezt ősszel tenni, a már elmondott okokból. A növényeket nem ültetjük közvetlen szántásba, hanem ezek számára minden szántott pászta közepére egy sor ültető gödröt kell ásni 12" (30 centimet.) mélyen és egymástól egy jó lépés távolságra 2 1/2—3' (0,8 — 1 met.) Ez közvetlen az ültetés előtt történik.

Legköltségesebb, de leghatásosabb módja a talaj megmivélésének a széles pásztákban való forgatolás. E célra a talaj forgató ekével (Riolfplug) 6—8 lábnyi (2 meter) széles pásztákban felszántatik. E pászták közt 6 láb (2 met.) széles szántatlan pászták hagyatnak. A szántás úgy történik, hogy egymásután két forgató eke jár, melyek második mélyebben jár és magasabb kormánydeszkájával a hantot a barázdá fenekéről kiemelni s az előtte járó eke által kivetettre kell fordítani. Ennek vonására tehát négy ló szükséges. A második barázdából kiemelt föld az első barázdába, s minden következőből az előtte valóba fordítatván, a pászták mintegy 18 hüvelyknyire (0,4 met.) tökéletesen rioloztatnak (megforgatoltatnak.) A forgatott talajnak egy vagy másfél évig nyugodnia kell, hogy a talajagy felforgatott rétege porhanyóvá váljék, a benne előforduló ásványtöredékek a levegőn szétmállva trágyául szolgáljanak vagy nettáni savanyosságát elveszítse. Ez megtörténvén, kora őssen vagy tavasszal minden felszántott pásztába 3—4 sor 1—2 éves erdei fenyőt ültetünk, sőt ezenkívül az utolsó üres ba-

*) Az ugynevezett Alemann-féle eljárás.

rázda porhanyított oldalába is jó egy sor, de ritkábban ültetve, mint a többiek, melyekben egy ültöncz a másiktól egy közönséges lépésre jöhet.

Ezen eljárás csak lapályos, vagy csekély hajlású helyeken kivihető.

4.) 1—2 éves erdei fenyők kiültetése csupaszigyökérrel.

Rendesen, de kivált, ha ültönczeinket jó földben neveltük, már egy éves korukban kell azokat kiültetnünk. Két éves ültönczöket, melyeknek vezérgyökere már sokkal hosszabb s oldalgyökerei is megerősödni kezdenek, csak szűkségből, vagy azon esetben ültetünk, ha a számokra kijelölt talaj a kiszáradásnak nagyon alá van vetve és laza; de ekkor természetesen az ültető hely mély megdolgozásáról kell gondoskodnunk.

Ily fiatal ültönczök vezérgyökere mintegy 5—8" (13—21 cm.) hosszú (ennél csak a két éveseké hosszabb) s egyenesen tartva oldalvásti vékony rost gyökereivel együtt lefele csüngvén, egy pálczával szurt lyukba is beleereszthető. Éppen ez teszi olcsóvá az ültetést. Ez a következő eszközök segítségével történik.

Az ékásó, (Keilspaten) mely a mellékelt rajzban látható, kemény fából — leginkább bükkfából — készül; egész hossza, melyet egyébiránt a munkás magához igazíthat mintegy 3' (0,9 met.) s közel 8 font (4,5 kilogr.) nehéz. Maga az ék 16 hüvelyk (42 centimet.) széles és tövén bőven 2" (5 centimet.) vastag. Az ék mindkét oldala vaslemezekkel burkoltatik, melyek a fán át egymással össze szegecseltetnek, (nitoltatnak) s az ék végén hozzájuk forrasztott, aczélzott él által egyesítettetnek.

Ezen szerszám két éves, valamint erősebb egy éves ültönczök elültetésére kiválóan előnyös.

Az ültető bot (Pflanzenstock) másfél hüvelyk (4 centimet.) vastag 1 1/2—2 láb (0,5—0,6 met.) hosszú tompán hegyzett bot, melynek fogantyuja, midőn földbe szuratik, nem egészen derék szög, hanem kissé emelkedő irányban áll, mint a Buttlár-féle vasnál. Jó ha a bot hegye meg van vasalva. Használják oly ültető botot is, mely a fennebb látható ékásó nyeléhez egészen hasonlít.

(Folyt. köv.)

T A R S A L G Ó.

Választmányi ülés 1876. ápril hó 3-án.

38. A mártius hó 6-án tartott ülés jegyzőkönyve felolvastatván — észrevétel nélkül hitelesítettett.

39. Tordai kereskedő Fekete Ferencz ur az egylet részvényes tagjai közé lép — örvendetes tudomásul szolgálván kötelezvénye az egyleti pénztárhoz tételik át.

40. A biharmegyei gazd. egylet választmánya 1876. február 15-én tartott ülésének jegyzőkönyve — tudomásul szolgál.

41. Aradmegyei gazd. egylet i. 105 sz. alatt kelt a kép-

viselőhöz intézett azon felterjesztését, mely szerint az 1876. évi VIII t. cz. 19 §-át megváltoztatni s az 1863—1872 évi átlagos árakat alapul elfogadni kéri, pártolás végett megküldi — egyhangulag pártolni határozatott.

42. Szávost testvérek gazdasági ügynöksége nyomtatványait küldi meg és egy új fanyeső és hernyóirtó olló megrendelését kéri — véleményezésre a gyümölcsészeti szakosztályhoz tételik át.

43. Jóságigazgató Gálffy Sándor ur az egylet részvényes

tagjai közé lép — örvendetes tudomásul szolgálván kötelezvényre az egyleti pénztárhoz tétetik át.

44. A kolozsvári árvaleányház választmánya 167 m. évi sz. a. többféle csemetét és vesszőt kér — a kívántak közül csak is szőlővesszőkkel szolgálhatván, titkár ezeknek kiadására utasítatik.

45. Felső tiszavidéki gazdasági egylet 1875. 69 sz. a. m. évi október 24-ről kelt átiratában a pártolás végett átküldött s a földmivelési dotatió felmelését célzó felterjesztéshez csak elvileg csatlakozhatik — tudomásul szolgál.

46. Az istvántelki földmivelési iskola igazgatója, Kodolányi Antal a 39 frt 75 kr. értékben az intézet számára küldött oltógalyak árát elengedni vagy leszállítani kéri — a t. kérelmezőnek indokait elvileg helyeselve, tekintettel az egylet anyagi kedvezőtlen helyzetére választmány a kérelmet sajnálattal elutasítani és idei 33. sz. a. határozatához ragaszkodni kénytelen.

47. Dr. Lekisch Antal a bécsi gazd. egylet mártius 9-én tartott közgyűléséről tesz jelentést — tudomásul szolgál.

48. Az aradi kereskedelmi és iparkamara 552. sz. a. kelt és a borfogyasztási adótörvény módosítását célzó felterjesztését pártolni kéri — pártolása egyhangulag elhatározott.

49. K.-monostori főkertész Ritter Gusztáv ur az egylet részvényes tagjai közé lép — örvendetes tudomásul szolgálván, kötelezvényre az egyleti pénztárhoz tétetik át.

50. Miniszterium 20619 ex 1875 sz. a. tudatja, hogy az egyletnek m. évi mártius 1-én tartott és az állattenyésztés emelését tárgyazó felirata a képviselőház által nevezett miniszteriumhoz áttétetvén, érdekel vett abból tudomást az állattenyésztés felvirágzásának akadályai gyanánt felsorolt körülmények beható tárgyalásáról s felkéri az egyletet, hogy a földmivelés érdekében eddig tanusított buzgó működésében kitartván, a gazdasági haladás eszközeinek kipuhatólását jövőre is feladatának ismerje s szakvéleményével a miniszteriumot ezentul is támogassa. Mi az idézett emlékiratban javasolt intézkedéseket illeti, a felvetett fontos kérdéseket állandóan szem előtt tartandja s a mennyire egyrészt az ország pénzügyi viszonyai, más oldalról a fennálló szerződések engedik egyletünk óhajainak teljesítésére lehető figyelemmel leend — örvendetes tudomásul szolgál.

52. Gyümölcsészeti szakosztály beadja a termelésre ajánlandó gyümölcsfajok névlajstromát — a szőlőfajokkal kiegészítendő s a nmlgu miniszteriumhoz felküldendő.

53. Kolozsvár sz. kir. városa 1545 sz. a. tudatja, hogy községi faiskolának az egyletnek 1864-ben átengedett és jelenleg luczernásnak használt földet tartja czélszerűen alkalmazhatónak, mely véleményt a városi közgyűlés is idei 12 sz. alatt hozott határozatával osztotta — a t. tanácshoz ismételt átirat lesz intézendő az iránt, hogy az egylet a szóban forgó területet, melyet a ns. város 1864-ben örökajándékol egyletünk birtokába átbocsátott, nem nélkülözheti.

54. Kertészeti szakosztály a köztelek eddigi s jövődöbéli kezelésére nézve tüzetes jelentést és javaslatot tesz —

55. Egyleti kertész Dugaszi Albert hasonló ügyben kérelmet intéz — választmány mindkét előterjesztést tüzetesen megvitatta a közgyűléstől első sorban arra fog felhatalmazást kérni,

hogy a kertet az eredeti czél teljes épségben tartásával szakértő egyénnek haszonbérbe kiadhassa, mi ha nem sikerülne, a kertészeti szakosztály által ajánlott kevésbé költséges rendszer lesz életbe léptetendő.

57. Pénztári jelentés az 1875-ki számadási évről — ki nyomtatandó s a közgyűléshez átteendő.

58. Pénztárvizsgáló bizottság jelentése — közgyűléshez tétetik át.

59. Vagyonleltározó bizottság jelentése — közgyűléshez tétetik át.

60. Gróf Schweinitz Gyula indítványa az egylet belserveszetének reformálása iránt — közgyűléshez tétetik át.

61. Szentgyörgyi József a k.-monostori téli félévi vizsgákról tevén jelentést, elismeréssel emlékezik meg az ifjak tetemes részének tehetségéről és szorgalmáról, valamint a tanár uraknak szakavatott buzgalináról, különösen kiemelve a havi ismétlések sikerességét — örvendetes tudomásul szolgál.

62. A közgyűlési napirend — megállapítottatik.

Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.

Közgyűlés 1876. április hó 10-én.

Elnök: egyleti elnök gróf Mikó Imre, jegyző: egyleti titkár
Gamauf Vilmos.

Jelen voltak: B. Huszár Sándor, B. Jósika Lajos, Tóth Zsigmond, Békéssy Károly, Solymosi Károly, Mina János, Filep István, Magyar Mihály, Simon Elek, Pál Sándor, Szentgyörgyi Lajos, báró Bánffy Dániel, báró Bánffy Ernő, Szentgyörgyi József, Vörös Sándor, Finály Henrik, Berde Áron, Velits Károly, dr. Gálffy Endre, dr. Szombathelyi Gusztáv, báró Kemény János és gróf Bethlen István.

63. Egyleti elnök gróf Mikó Imre melegen üdvözlölvén a megjelent tagtársakat, sajnálattal tapasztalja, hogy ezen közgyűlésen, melynek napirendje annyi fontos tárgyat tűzött ki, a t. tagok oly csekély számmal jelentek meg, de reményli, hogy ezen részvétlenséget nem a hideg közöny, hanem más elhárítatlan elfoglaltatás okozta. Egyszersmind kijelenti, hogy miután a szabályszerű három év lejárt, a maga, elnöktársai s az igazgató választmány nevében köszönetet mondván az eddigi megtisztelő bizalomért, ezzel a választmánynyal együtt visszalép és a maga részéről azt kéri, hogy miután napról-napra nagyobbodnak és fokozódnak az egylettel szemben támasztott igények — a t. közgyűlés más és erősebb kezekre bizza az elnöki tisztet. Ezek után a közgyűlést megnyitottnak nyilváníja. —

Az elnöki megnyitó helyeslő tudomásul szolgál.

64. Egyleti titkár, Gamauf Vilmos a következő jelentést olvassa fel:

Tisztelt közgyűlés!

Midőn igazgató választmányunk nevében az elmúlt év nevezetesebb mozzanatairól számolnom kell, mindenekeelőtt azon jelenség tűnik szemünkbe, hogy bár anyagilag kedvezőtlen évet kell ezuttal krónikánkba följegyezni, a szellemi téren kimutatható munkásság egyletünk legtevékenyebb időszakaira emlékeztet. Ha mindamellert sajnálnunk kell és lehet, hogy az ország

és a magunk szűkös pénzviszonyai annyira korlátoztak, ezt főleg azon szempontból tesszük, mert bő dotáció, kellő pénzforrás mellett egyletünk gyakorlatibb, úgy szólván kézzelfoghatóbb eredményeket tudna felmutatni, mint most, midőn lehető gonddal és szakértelemmel szerkesztett előterjesztései s javaslatai megtisztelő elismerésben részesülnek ugyan; mely elismerés azonban az elvi méltánylásan ritkán emelkedhetik feljül.

Hogy szegények voltunk és vagyunk pénzben, az baj ugyan, de nem szégyen és e bajon is, meynyire lehetséges, mint a t. közgyűlés több rendbeli jelentésünk és javaslatunk nyomán meggyőződni fog, segíteni igyekeznünk: szaporítván a hol lehet a bevételt vagy, hol ez nem lehetséges, apasztván a kiadást, mire ezentul annyival is inkább szükség leend, mert a kormánysegély uralkodó körülményeink alatt alig fogja a két év óta utalványozott szerény összeget egyhamar túlhaladni s számos szép tervezet, melyet joggal és méltán az állam segélyével hittünk megvalósíthatóak, foganatosítatlanul marad. A jobb jövő reményével biztatjuk magunkat is, másokat is, meg fogjuk-e érni, képesek leszünk-e a bennünket környező sanyaru viszonyokkal a létérti harcot sikerrel megküzdeni, — nem tudjuk; de tudjuk azt, hogy ha valaha, úgy a jelen időben, midőna megapadt jövedelem mellett kétszeres terhekkel állunk szemben most van szükség arra, hogy országrészünk első gazdasági egylete hivatászerű kötelességét buzgón és fáradhatatlanul teljesítse. Egyletünk a gazdák anyagi s szellemi érdekeinek képviselője gyanánt szerepel, de működése csak akkor lehet sikeres, ha minden egyes tag mint az egésznek hasznos és becses része betölti a maga hatáskörét és legjobb tudomása és hajlama szerint közigazdaságunk egyik vagy másik ágában buzgálkodik. Csakis akkor, ha országrészünk minden táját egyleti tagjaink a központtal minél bensőbb érintkezésbe lépnek ha saját jó szántukból vagy felszólításra az igazgató választmányt kellően informálják, csak akkor lesz a mi egyletünk is oly érdékképviselőtté, minőt a külföld társulatai, úgy az államkincstár, mint a gazdák javára már régóta felülnetnek.

E rövid bevezetés után legyen szabad tulajdonképeni tárgyunkra térni s mindenekelőtt az egyletünk belételeire vonatkozó adatokat fel sorolni. Az elmúlt 1875. évben egy rendes és egy rendkívüli közgyűlést, 12 rendes és 2 rendkívüli választmányi ülést tartottunk melyeken összesen 316 határozat hoztatott. Ezenkívül följegyezhetjük, hogy a kertészeti szakosztály kevés kivétellel hetenként, néha egy héten többször is ülésezett; azonkívül a buzdító díjak tervezete, a birtokrendezési törvényjavaslat, a székely ügyben szerkesztett emlékirat és a lótenyésztés emelése érdekében felterjesztett munkálat tárgyalása s megállapítására kiküldött szakbizottságok számos ülésben felette üdvös tevékenységet fejtettek ki.

A titkári iroda 1875 január 1-től ugyanazon évi december 31-éig 702 ügyszámot látott el, a felmerült postaköltség 101 frt 90 krt. tett. Az egylet hivatalos helyisége 1875 Sz. Mihálynap óta a város központján czélszerűen és disztesen van elhelyezve s az által, hogy magán szállással öszekötve nincs, sok eddig előfordult apró alkalmatlanságot mellőz.

Vagyoni viszonyaink lehető rendezése czéljából igaz-

gató választmányunk egy külön leltározó biztságot küldött ki, mely a pénztár követeléseit felhajthatlan, kétes és biztosakra osztva járt el feladatában, miről a t. közgyűlésnek napirendünk során külön jelentés fog tétetni.

(Folyt. köv.)

E G Y V E L E G.

* Az erdélyi gazd. egylet ez idei rendes közgyűlése ápril hó 10 én folyt le. Elnök Gróf Mikó Imre ur a csekély számmal megjelent tagokat melegen üdvözölván, a titkári jelentés olvastatott fel, mely helyeslő tudomásul szolgált. A pénztárvizsgáló bizottság jelentését Tóth Zsigmond ur adta elő, a bizottság indítványai csekély módosítással elfogadtattak és a fáradhatatlan pénztárnoknak Dr. Hintz György urnak jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott. A vagyonleltározó bizottság nevében szintén Tóth Zsigmond ur referált, közgyűlés a felhajthatlan követeléseket kiutalja, a kétesekül bejelentetteket még ezen évben kitisztázni, a hátralétek illető leltározását pedig évről évre mindaddig folytatni rendeli, míg minden követelés teljesen tisztázva és a 13,000 frtot meghaladó hátralét kiutalás vagy behajtás után elenyésztetve nem lesz. Az egyleti köztelek jövődöbeli kezelése iránti indítvány élénk és tüzetes eszmecserét idézett elő, szavazáskor a tulnyomó nagy többség a bérleti rendszer mellett nyilatkozott, oly feltétellel azonban, hogy a kert eredeti rendeltetése teljes mértékben fenntartassék. A gr. Schweinitz Gyula ur által beterjesztett, az egylet belservesztésének reformálá-ára vonatkozó indítvány, melyet a választmány ajánlata kísért, elfogadtatott, valamint azon javaslat is, hogy az Erdély köz- és mezőgazdasága iránt oly meleg érdeklődéssel viseltetett Arnulf bajor herczeg egyletünk tiszteletbeli tagjává választassék. A nagy-buni jószág eladására hirdetett zárt ajánlati tárgyalásra csak egyetlenbenegy ajánlat érkezett: a közgyűlés 25 szavazattal 1 ellenében az intéző bizottság jelentését magáévá teszi s a készpénzben azonnal lefizetendő 76 400 frt vételárt elfogadja. Békéssy Károly ur az évdíjas tagok sorába lép. Többen indítványt tesznek, hogy a közgyűlésen ezentul csak oly tagoknak lehet szava és szavazata, a kik tagsági kötelezettségeiket törvény és szabályszerű formában tökéletesen biztosították, — elfogadtatik; valamint B. Jósika Lajos ur ő nmiga azon indítványa is, hogy az erdélyi lótenyésztés érdekében a luxusadóról szóló törvény megszüntetése vagy módosítása kéressék. Elnök szavazatszedő biztosokul felkéri B. Bánffy Dániel, Finály Henrik és Békéssy Károly urakat — a szavazás eredménye a következő: beadott 16 szavazatlap, egy üresnek találtatott, elnök Gr. Mikó Imre 15, alelnökök br. Huszár Sándor 15, Tisza László 13 szavazattal; választmányi tagok. Gróf Bethlen Géza, Dávid Antal, gr. Teleki Gusztáv, Paget János, Páll Sándor, Szentgyörgyi József, Magyar Mihály, Berde Áron, Mina János, Tuba Lajos, br. Bánffy Ernő, Ladányi Sándor 15 — 15, báró Bánffy Dániel, Gróf Schweinitz Gyula, Filep István, Tóth Zsigmond, Vörös Sándor 14 — 14 Deésy Sándor, legifjabb Gróf Bethlen Sándor, Szabó József, Demeter Károly 13 — 13, Gálffy Sándor 12, Velics Károly 11 és Szentgyörgyi Lajos 7 szavazattal. Ezekon kívül szavazatot kaptak: Báró Kemény János 6, Gróf

Mikes Miklós és Szabó Samu 5—5, Finály Henrik, Bodor Pál, Veress Ferencz, Dr. Szombathelyi Gusztáv 2—2 és Tisza László 1 szavazatot. Elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére Finály Henrik, Filep István és Békéssy Károly tagtársakat kérvén fel, a megjelenteknek szíves türelmükért köszönetet mondott és a közgyűlést bezárta. A részletes jegyzőkönyv közlését már mai számunkban kezdtük meg.

* A néptanítói kertészeti tanfolyam, melyről lapunkban többször megemlékeztünk, nem Eczelen, hanem Medgyesen fog megtartatni, miután Ehrlich tanár súlyos betegsége miatt Eczelen az iskolai kert előmunkálatai meg nem tétethettek. A miniszterium segélyezése lehetővé teszi, hogy a tanfolyam minden látogatója a „Lövészhez“ címzett vendéglőben díjtalanul illő ebéddel fog elláttatni. Egy nagyobb terem közös éjjeli szállásul kínálkozik, melyért a tanító, ha üres szalmazsákot, párnát és paplaut magával hoz, éjszakánként csak 8 krajczárt fog fizetni. A résztvevőknek legkésőbb április hó 18-án estig helyt kell lenniök, a tanfolyam április hó 25-éig tart. Kolozsvárról derék pomologusunk Szentgyörgyi Lajos ur fog e tanfolyamban résztvenni s így módunkban lesz t. olvasóinknak az ott történetekről egy szakavatott szemtanu tudósításával szolgálhatni.

* Birtokrendezési törvényjavaslatunk a szász nemzeti egyetem költségén hiteles német szöveggel megjelent és a szász gazdasági lap legújabb számának mellékletéül szétküldetett. Őszintén örvendünk e sikernek, mert eddig fájdalom sok kárt szenvedtünk az által, hogy a politikai és nemzetiségi harcot az érdekközösség mezejére is átvittük.

* Értesítés a kertészeti szakosztály t. tagjainak! Ünnepe után szerdán, azaz április hó 19-én szakosztályi ülés nem fog tartatni, az ezentuli ülések pedig külön meghívók által minden egyes t. tagnak tudtára adatni. — A szakosztályi elnök ur megbízásából: **Gamauf Vilmos**, egyleti titkár.

— **Borvidékek.** Az országos magyar gazdasági egyesület borászati szakosztálya már régebben tervezi Magyarország bortermelői helyeinek vidékek szerint való beosztását. Ez intézkedés nagy fontossága főleg a nemzetközi forgalomnál nyilatkozik. Boraink ugyanis eddig már azért is csak nagy nehezen tudtak meghonosodni, miután a sokszor localis érdekek tulságos cultusa igen sok termelőt arra a nagy hibára vezette, hogy a közvetlen termelőhely neve alatt vitte borait a piacra. Így aztán a név és eredet oly nagy különfélesége és zagyvaléka keletkezett, melyből a külföldi vevő egyáltalán nem tud kiigazodni. A helyi érdekek és forgalmi igények kiegyenlítésére kétségkívül a leghelyesebb mód, az országot több vidékre osztani. E mellett aztán a promontorium nevével az illető közvetlen termelő hely is összekapcsolható. Az egyes borvidékek, melyekben a szakosztály megállapodott, számszerint 24, u. m. 1. Tokaj-vidék, 2. Miskolcz-vidék, 3. Ménes-Nagyvárad, 4. Ruszt és Sopron, 5. Somlyó, 6. Balaton melletti vidék, 7. Neszmélyi vidék, 8. Érmellék, 9. Eger és Visonta, 10. Szegszárd, 11. Villány, 12. Pécs, 13. Bodza, 14. Pest-Kőbánya, 15. Szerednye, 16. Hont és Nog-

rád, 17. Pozsony, 18. Fehérvár és Veszprém, 19. Zala és Somogy, 20. Vas megye, 21. Versecz és Fehértemplom, 22. Karlovicz, 23. Erdély és 24. Horvátország. B. I.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

20,000

tiszta Riesling szőlővenyige eladó.

Ajánlom a t. cz. szőlő birtokosok figyelmébe olcsósága és kitűnő minősége miatt. Ezere helybeli indóházhoz szállítva **6 frt.** Megrendelések utánvétellel is eszközölhetők.

Levelek czimzendők: **Nyakas Lajos** gazdasízt Maros-Illye. (Első erdélyi vasutállomás.)

(15)

2—3

Luczerna,
Lóhere,
Bükköny,
Takarmányrépa,
Pignoletto, szirmiai, és
doutonkorn törökbuzák,
külömbféle takarmány füvek
és „Early Rose“ burgonya kapható
jutányos áron

TAUFFER FERENCZ

magkereskedésében

Kolozsvártt.

(3)

(15—52)

VICTORIA biztosító társaság Kolozsvártt

(alapított 1865-ben).

Forgalmi kimutatása: (1874. decz. 31.)

Összes bevételek kezdettől	
(1865)—1873. év végéig	16.229,161 f. 17 kr. o. é.
Bevétel 1874-ik évben	3 376.862 f. 82 kr. o. é.
összesen	19 606,023 f. 99 kr. o. é.

Kifizetett károk kezdettől	
(1865)—1873. év végéig	5.355.856 f. 42 kr. o. é.

Kifizetett károk 1874. évben	
1.324,799 f. 85 kr. o. é.	
összesen	6.680,656 f. 27 kr. o. é.

Kiosztott nyereség kezdettől	
1874-ik év végéig	439.738 ft. 69 kr. o. é.
Évi díj bevétel ca.	1.500 000 ft. — kr. o. é.
összesen	4.869,989 ft. 32 kr. o. é.

Biztosításokat fogad el:

- tűz károk ellen (ha villám által okozottak is) épületekre, gyárookra, készletekre, ingókra stb.
- jégkárok ellen teljes kártérítéssel
- az ember életére minden módozatokban; — és közvetíti
- a tulleési csoport biztosításokat.

Központi iroda: Kolozsvártt, főtér 26. szám.

Vezérügynökségek: Bécs, Budapest, Grác, Praga.

Fő-ügynökségek: Arad, Brassó, Debreczen, Eszék, Győr, Kassa, Máros-Vásárhely, Nagy-Becskerek, Nagy-Enyed, Nagy-Szeben, Pozsony, Szeged, Temesvár és Triest.

Vidéki ügynökségek: a birodalom minden jelentékenyebb helységében.

A „VICTORIA” biztosító társaság 10 éves működése alatt, kötelezettségének mindig hiven és pontosan megfelelően, bizalommal hívja fel a közönséget, biztosításait jövőre is első sorban ezen tisztán hazai és minden idegen elemről ment intézet által eszközöztetni.

(1)

(8-26)

VICTORIA biztosító társaság.

Piaci árak.

A héti vásár		Egy hectoliter (=162 bécsi mérő)						100 Kilogramm (=178-55 bécsi font)		1 köbméter (=0-14 bécsi köböl)	1 kilogramm (=1-78 bécsi font)
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	törökbuza	széna	szalma	tűzifa	marha hus
ára krajczárookban											
Bewtzerce	mart. 29.	650	550	520	—	330	—	—	180	300	26
Brassó	mart. 31.	610	480	320	350	294	280	—	—	—	36
Csik-Szereda	april. 5.	700	563	425	375	300	400	370	137	125	30
Déas	april. 4.	675	625	450	—	250	225	500	140	450	28
Déva	april. 8.	685	555	520	465	730	335	230	145	136	32
Erzsébetváros	april. 8.	500	450	350	—	300	250	280	150	300	32
Gy.-Sz.-Miklós	april. 8.	636	570	327	320	245	315	255	80	—	32
Fogarás	mart. 31.	625	390	327	400	235	230	300	120	512	32
K.-Fehérvár	april. 8.	680	570	450	—	330	240	400	180	300	36
Kolozsvár	april. 13.	610	440	370	240	240	230	260	140	360	38
M.-Vásárhely	april. 6.	496	328	320	—	200	200	300	100	335	32
Naszód	april. 6.	720	600	330	330	260	230	400	250	125	28
Nagy-Enyed	april. 6.	575	550	400	—	205	240	355	70	444	32
N.-Szeben	april. 4.	590	440	400	410	290	270	240	—	350	30
S.-Sz.-György	april. 3.	610	560	350	400	280	350	500	100	240	32
Szamosújvár	april. 3.	720	40	397	—	270	210	300	80	450	30
Sz.-Régen	april. 6.	593	400	325	280	240	200	200	80	330	24
Sz.-Udvarhely	april. 4.	640	470	300	—	270	286	250	100	350	36
Torda	feb. 12.	600	440	350	250	270	210	350	—	1100	32
V.-Hunyad	mart. 25.	524	400	356	—	230	246	200	100	600	36

Az „Erdélyi Gazda” hirdetési díjszabályzata.

	széri hirdeteskör											
	1-3		1-6		1-12		1-24		1-52			
	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
1/16 lap	4	—	36	—	70	—	120	—	200	—	360	—
1/16 „	7	—	18	—	35	—	60	—	100	—	180	—
1/16 „	3	50	9	—	17	50	30	—	50	—	90	—
1/16 „	1	75	4	50	8	75	15	—	25	—	45	—
1/16 „	—	90	2	25	4	40	7	50	12	50	22	50

Azonkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hanyasor a hirdetés megjelenik.

TARTALOM:

Irtuk a kártékony rovarokat. — Champion kombinált arató és kaszáló gép — Utmutatás a Mezőség kopárainak befásítására. — Társalgó. — Választmányi ülés 1876. április 6-án. — Közgyűlés 1876. április hó 10-én. — Egyveleg. — Hirdetések. — Piaczi árak.